

ALMANYA TÜM KÖMÜR SANTRALLERİNİ KAPATIRSA EMİSYON TİCARET SİSTEMİ ÇÖKER Mİ?

-

29.01.2020

EuroNews (29 Ocak 2020)

Almanya 2038 yılında kadar kademe kademe tüm kömür santrallerini kapatma kararı aldı.

Ne var ki, bunun Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) üzerinde yaratacağı etki bir problem teşkil ediyor. Bu santrallere verilmiş olan milyonlarca karbondioksit kredisi Avrupa'daki ETS'ye geri akarak sistemin çökmesine sebep olabilir.

'Emisyon Ticaret Sistemi' nedir ve nasıl çalışır?

ETS, kapsadığı tesislerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarına (SGE) bir limit belirler. Belirlenen bu üst sınır, emisyonları doğrudan kısıtladığı için politika belirleyicilere belli bir süre içinde gerçekleşecek emisyonların miktarına ilişkin bir kesinlik sunar. Bu limit, emisyon azaltma hedefi doğrultusunda zamanla dereceli olarak daha da düşürülür.

ETS kapsamındaki tesisler, karbon kredilerini salınma sebep oldukları toplam SGE'yi karşılamak amacı ile kullanmak zorundadır. Bu krediler, ücretsiz veya bir açık arttırma süreci ile tahsis edilir. Karbon kredileri aynı zamanda üçüncü taraflar arasındaki ticaret ile de elde edilebilir ve bu işlem kredilerin piyasa fiyatını belirler.

ETS kapsamındaki SGE ile bağlantılı bir maliyet söz konusu olduğu için, tesislerin emisyonlarını azaltmak adına bir teşvik ortaya çıkar. Emisyon ticaretinin temelindeki ekonomik teori; -komut ve kontrol ile emisyon azaltımı politikalarının aksine- azaltım sağlamaya yönelik yatırımlara karşılık ticaret yapma seçeneğini sunması ve bu sayede emisyon azaltımı için en düşük maliyetli seçeneklerin piyasa tarafından bulunmasıdır.

İlk kez AB'de uygulandı

SGE'yi sınırlandırmak için ETSnin ilk defa 2005 yılında Avrupa Birliğinde (AB) uygulanmasından bu yana ETS kapsamındaki ülke ve tesislerin sayısı dünya çapında artış gösterdi.

Almanya 2038 yılında toplam 42 gigawatt elektrik üreten tüm kömür tesislerini kapattığında bu tesislere tahsis edilmiş olan karbon kredileri tamamen kullanılmamış olacak. Elde kalan bu kredi sertifikalarının akıbeti ETS'yi son derece olumsuz etkileyebilir.

Konuya ilişkin yasa tasarısına göre Almanya hali hazırda verilmiş olan sertifikaları iptal edecek ve böylece ülkede kullanılmamış olan karbon kredileri ETS piyasasına geri gitmeyecek ancak konu bu kadar basit değil.

Su yatağı etkisi

Almanya'nın kömür kullanımını kademeli olarak bitirecek olması Avrupa'da başka bir ülkede ve bölgede emisyonların hızla yükselmesi ve bu sebeple Avrupa piyasasında olumsuz etkilere sebep olması ile sonuçlanabilir. Buna 'su yatağı etkisi' deniyor: Düşük talep nedeniyle karbon kredilerinin değer kaybetmesi ve bu durum karşısında çevreyi kirleten diğer oyuncuların bu kredilerden bolca alarak zamanla emisyonlarını azaltmak yerine daha fazla SGE'ye neden olmaları durumu.

Özetle eğer yeteri kadar kredi doğru süre içerisinde sistemden çıkarılmazsa değişecek olan tek şey çevre kirliliğinin kaynağı olacak. Aynı miktarda karbon enerji santralleri yerine havayolu şirketleri veya diğer endüstrilerce atmosfere salınacak. Bu durumda Almanya'nın kömür santrallerini kapatmasının da çevre açısından bir anlamı kalmamış olacak.

Piyasa İstikrar Rezervi

Su yatağı etkisi gibi durumların önüne geçmek için AB, 2015 yılında 'Piyasa İstikrar Rezervi' (MSR-Market Stability Reserve) adı altında bir sistem kuruldu. Bu sistem altında her yıl kullanılmayan tahsislerin yüzde 24'ü piyasadan kaldırıldı ve kredi fazlası oluşması engellendi.

Ancak MSR'nin Almanya'nın ve diğer AB üyelerinin kömürden vazgeçmesi ile oluşacak tahsis fazlasını absorbe etmeye yetmeyeceği düşünülüyor. Şimdiden 27 üyenin 14'ü kömürü tamamen enerji kaynağı olmaktan çıkarma konusunda yol haritası hazırladı.

Karbon İzleme Örgütü'ne göre bu yol haritaları uygulamaya geçtiği takdirde toplam 2,2 milyar karbon kredi fazlası ETS piyasasına girecek ve su yatağı etkisi nedeniyle geriye kalan endüstrilerdeki oyuncuların hiçbirinin emisyon hedefi tutturmak gibi bir zorunluluğu kalmayacak.

Kredi sertifikalarını komple iptal etmek de oldukça sorunlu bir seçenek çünkü bu kez de piyasa oyuncularının sistemin çıkarlarına işlediğine dair güvenleri sarsılacak ve kredilerin fiyatı konusunda itirazları olacak.

Taban fiyat belirleme önerisi

Karbon kredi birimleri için bir taban fiyat belirleme önerisi sunulmuş olsa da bu öneri AB Komisyonu ve Parlamentosu'nda kabul görmedi. Taban fiyat uygulamasının ETS'nin var olma prensibine aykırı olduğu düşünülüyor.

Şimdi uzmanlar taban fiyat uygulaması konusunda gönüllülük esasına göre ülkelerin hareket etmesi çağrısında bulunuyor. Fransa ve sekiz üye ülke daha bir süredir bu fiyat politikasını hayata geçirmeyi düşünüyor ancak Almanya buna yanaşmıyor.

Almanya 5 milyar euroyu feda ediyor

Alman hükümeti yaşanabilecek olumsuz etkileri gördüğü için sertifikaları hemen toptan geçersiz kılma kararı almaya hazırlanarak diğer üyelere önemli bir sinyal gönderiyor. Sertifikaların iptali ile piyasaya geri satılamayacak olan karbon kredilerinin Alman ekonomisine maliyeti 5 milyar euroyu buluyor.

Almanya'nın bu fedakarlığı kredilere taban fiyat belirlemek isteyen ülkelere bunu yapmamaları için önemli bir motivasyon sağlıyor. Avrupa Komisyonu'ndan yapılan son açıklamaya göre ETS'yi reforme etmek için öneriler en geç Haziran 2021'de masaya yatırılmış olacak.

Kaynak/Source: